

POSTANOWIENIE

Dnia 30 lipca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Mirosław Sadowski (przewodniczący)

SSN Paweł Księżak (sprawozdawca)

SSN Oktawian Nawrot

w sprawie z protestu wyborczego K.S.

przeciwko wyborowi Prezydenta Rzeczypospolitej

przy udziale Prokuratora Generalnego i Przewodniczącego Państwowej Komisji

Wyborczej

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 30 lipca 2020 r.

pozostawia protest bez dalszego biegu.

UZASADNIENIE

Pismem z dnia 16 lipca 2020 r. (data oddania w polskiej placówce pocztowej operatora wyznaczonego) K.S. wniósł protest wyborczy, zarzucając:

1. naruszenie art. 127 ust. 3 zd. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej w zw. z art. 90 § 2 i art. 296 Kodeksu wyborczego oraz art. 293 § 1 Kodeksu wyborczego – i wskazując, że tylko jeden z kandydatów uzyskał wymagane 100.000 podpisów obywateli popierających kandydata do udziału w wyborach zarządzonych na dzień 28 czerwca 2020 r.;

2. naruszenie art. 120 § 1 i 2 Kodeksu wyborczego w zw. z § 5 ust. 5 rozporządzenia Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji z dnia 6 lipca 2011 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu przeprowadzania debat przez „T.” Spółkę

Akcyjną, a także naruszenie art. 127 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej – i wskazując, że przeprowadzona w dniu 6 lipca 2020 r. debata nie spełniała wymogów określonych w powołanym rozporządzeniu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zgodnie z art. 129 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej wyborcy przysługuje prawo zgłoszenia do Sądu Najwyższego protestu przeciwko ważności wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej na zasadach określonych w ustawie.

Stosownie do art. 15 ust. 2 ustawy z dnia 2 czerwca 2020 r. o szczególnych zasadach organizacji wyborów powszechnych na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych w 2020 r. z możliwością głosowania korespondencyjnego (Dz. U. z 2020 r., poz. 979; dalej: u.wyb.2020) protest przeciwko wyborowi Prezydenta Rzeczypospolitej wnosi się na piśmie do Sądu Najwyższego nie później niż w ciągu 3 dni od dnia podania wyniku wyborów do publicznej wiadomości przez Państwową Komisję Wyborczą.

Zgodnie z art. 1 ust. 2 u.wyb.2020 w zakresie w niej nieuregulowanym stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (Dz. U. z 2019 r., poz. 684 i 1504 oraz z 2020 r., poz. 568; dalej: k.wyb.).

Art. 321 § 3 k.wyb. stanowi, że wnoszący protest powinien sformułować w nim zarzuty oraz przedstawić lub wskazać dowody, na których opiera swoje zarzuty.

Stosownie do art. 322 § 1 k.wyb. Sąd Najwyższy pozostawia bez dalszego biegu protest wniesiony przez osobę do tego nieuprawnioną lub niespełniającą warunków określonych w art. 321. Niedopuszczalne jest przywrócenie terminu do wniesienia protestu.

Relevantny z punktu widzenia niniejszej sprawy jest także art. 82 k.wyb., którego § 1 przewiduje, że przeciwko ważności wyborów, ważności wyborów w okręgu lub wyborowi określonej osoby może być wniesiony protest z powodu:

1) dopuszczenia się przestępstwa przeciwko wyborom, określonego w rozdziale XXXI Kodeksu karnego, mającego wpływ na przebieg głosowania, ustalenie wyników głosowania lub wyników wyborów lub

2) naruszenia przepisów kodeksu dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów, mającego wpływ na wynik wyborów.

Stosownie do art. 82 § 4 k.wyb. protest przeciwko wyborowi Prezydenta Rzeczypospolitej może wnieść wyborca, którego nazwisko w dniu wyborów było umieszczone w spisie wyborców w jednym z obwodów głosowania.

Wobec powyższego, mając na uwadze, że art. 322 § 1 k.wyb. odsyła do treści całego art. 321 k.wyb., a zatem do wszystkich jednostek redakcyjnych tego przepisu, stwierdzić należy, iż sankcja w postaci pozostawienia protestu bez dalszego biegu dotyczy sytuacji, gdy protest pochodzi od osoby niewymienionej w katalogu podmiotów uprawnionych do dokonania tej czynności, zawartym w art. 82 § 4 k.wyb., został wniesiony z naruszeniem terminu bądź też nie spełnia wymagań formalnych stanowiących konstrukcyjne elementy protestu, określonych w art. 321 § 3 k.wyb., tj. gdy wnoszący nie formułuje konkretnych, mieszczących się w określonych w art. 82 § 1 k.wyb. podstawach wniesienia protestu zarzutów oraz nie przedstawia lub nie wskazuje dowodów, na których zarzuty te opiera.

W rozpoznawanym przypadku wnoszący protest nie sformułował zarzutów, które mieściłyby się w określonych przez art. 82 § 1 k.wyb. podstawach wniesienia protestu.

Podniesione przez K.S. zarzuty dotyczące naruszenia Konstytucji Rzeczypospolitej nie mieszczą się w podstawach wniesienia protestu z kilku przyczyn. Po pierwsze, normy konstytucyjne nie regulują procesu głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów. Tego rodzaju normy zostały zawarte w Kodeksie wyborczym, a w odniesieniu do przeprowadzonych wyborów prezydenckich – także w ustawie z dnia 2 czerwca 2020 r. o szczególnych zasadach organizacji wyborów powszechnych na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych w 2020 r. z możliwością głosowania korespondencyjnego. Już z tego względu oczywistym jest, że zarzut naruszenia norm Konstytucji nie jest zarzutem odnoszącym się do naruszenia przepisów dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania czy ustalenia wyników wyborów. Po drugie, ustawodawca nie bez przyczyny ograniczył w art. 82 § 1 k.wyb. katalog zarzutów, które mogą stanowić podstawę wniesienia protestu. Protest przeciwko ważności wyborów wnoszony przez wyborcę ma bowiem służyć ochronie jego

indywidualnych uprawnień, stąd formułowane zarzuty powinny być konkretne, odnoszące się do ściśle określonej sytuacji dotyczącej danego wyborcy, a nie abstrakcyjne – dotyczące ważności wyborów w ogólności. Jakkolwiek bowiem celem instytucji protestu wyborczego jest także zapewnienie prawidłowości procesu wyborczego jako całości, to cel ten ma charakter pośredni – zasadniczo prawo do wniesienia protestu powinno zaś służyć weryfikacji nieprawidłowości, które miały charakter realny i dotknęły bezpośrednio sfery uprawnień konkretnego wyborcy. Po trzecie wreszcie – a co się tyczy podnoszonej przez wnoszącego protest kwestii uzyskania tylko przez jednego kandydata wymaganej liczby podpisów poparcia – wskazać należy, że niedopuszczalnym jest kwestionowanie w ramach protestu wyborczego zgodności regulacji rangi ustawowej (dokładniej: art. 14 ust. 5 u.wyb.2020) z Konstytucją. W tej kwestii stanowisko może zająć wyłącznie Trybunał Konstytucyjny we właściwym postępowaniu, którego z całą pewnością nie inicjuje wniesienie protestu wyborczego.

Podobnie, poza zakresem przedmiotowym protestu wyborczego znajdują się zarzuty odnoszące się do sposobu organizacji debaty, która odbyła się w dniu 6 lipca 2020 r. Zważyć bowiem należy, że debaty są częścią kampanii wyborczej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 lipca 2010 r., III SW 317/10) – o czym świadczy już sam fakt umieszczenia powołanego przez wnoszącego protest art. 120 k.wyb. w Dziale I „Przepisy wstępne” Rozdziale 13 „Kampania wyborcza w programach nadawców radiowych i telewizyjnych” Kodeksu. Zarzuty dotyczące przebiegu kampanii wyborczej – która z oczywistych względów kończy się przed rozpoczęciem właściwego procesu wyborczego – ze swej istoty nie mogą zaś dotyczyć nieprawidłowości związanych z przebiegiem głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Najwyższy, na podstawie art. 322 § 1 k.wyb., orzekł jak w sentencji postanowienia.